

Boekbespreking van: En het vergeten zo lang, door Pauline Slot.

Oktober 2013

Aanwezig:

Marné : Mooi, fraai taalgebruik, goed verhaal;
Paulien : Mooi taalgebruik, moeilijk soms ontroerend verhaal;
Nelleke : Mooi en interessant met bovenhangende dreiging, eerst snel, laatste jaren langzame vertelling;
Ariane : Mooi tragisch verhaal, een hoopvol begin, later alleen tragisch;
Jannie : Een tragisch en triest verhaal van begin tot eind;
Wil : Heerlijk leesbaar, verhaalt over hoe het lot de weg van mensen bepaalt, passief;
Annelies : Mooi taalgebruik, passieve houding in bijna alles;
Thea : Mooi met veel beeldspraak, ook een aandoenlijk verhaal;
Gerda : Een mooi tragisch verhaal.

De liefde is zo kort, en het vergeten zo lang,' schreef Pablo Neruda – de fameuze dichter uit Chili – in een van zijn gedichten. De hoofdpersoon van Pauline Slots nieuwe roman *En het vergeten zo lang* is de vrijwel onbekende Maria Hagenaar, de eerste echtgenote van de dichter. Hun liefde duurde kort en, zoals de titel treffend weergeeft, de pijn van de breuk lang. Dit gegeven heeft Slot heeft verwerkt tot een fascinerend verhaal over liefde en verdriet, ingebed in historische gebeurtenissen.

Het verhaal begint als Maruca, zoals Neruda haar noemde, zich met haar echtgenoot – in het boek vrijwel voortdurend met zijn echte naam Neftalí Reyes aangeduid – begin jaren dertig inscheept voor een reis naar Chili. Vanaf het begin van hun huwelijk laat Neftalí zich niet veel aan haar gelegen liggen, ze is gezelschap, meer niet. Als ze in Zuid Amerika aankomen, schrijft Slot dat de schepen waar ze op voeren waren blijven drijven, maar dat Maruca bijna was 'verdrongen in Neftalí's zwijgen'. Hun huwelijk heeft voor Maruca een heel andere betekenis, zij snakt naar zijn liefde en zijn erkenning. En gewoon een fatsoenlijk gezinsleven met een vooraanstaande diplomaat.

Het zwijgen blijft: na een verblijf in Santiago reizen ze verder naar Barcelona, en daar blijken andere dingen belangrijk: andere vrouwen en het communisme. Als de Spaanse Burgeroorlog begint, stuurt Neftalí vrouw en kind naar Nederland zonder financiële ondersteuning, en laat zich zelfs tijdens de Tweede Wereldoorlog van Maruca scheiden. Zij weet van niets en komt naar Chili voor een hereniging. Die pijnlijke episode en die van het

overlijden van hun dochter op negenjarige leeftijd aan haar waterhoofd, vormen samen de grote tragedie van Maruca's leven.

Dat leven kenmerkt zich ook door ontwikkeling. Maruca komt aanvankelijk naar voren als naïef en onzeker, steun zoekend bij haar man en maatschappelijk aanzien. De tegenslagen in haar leven, armoede, eenzaamheid, verslaving aan opium en uiteindelijk een terminale ziekte, dwingen haar te kiezen voor haar eigen leven. De wankelmoedige echtgenote maakt plaats voor een zelfbewuste, maar niet gelukkiger vrouw. Dat ze zich Maruca blijft noemen accentueert haar verbondenheid, ondanks alles, met Neftalí. Die naam geeft omgekeerd aan dat hij voor haar de diplomaat blijft met wie ze trouwde en niet de beroemde dichter die hij later wordt.

Pas helemaal op het eind van haar leven noemt ze hem Pablo, en ook dan pas kan ze echt van zijn poëzie genieten. Dan stijgt ze boven al haar woede en verdriet uit en wordt een sterke wijze vrouw die zonder wrok op het leven terugkijkt. Daarmee voltooit ze haar groei als romanpersonage. Het is juist deze ontwikkeling die bijna tastbaar wordt neergezet, haar strijd kruipt onder de huid. Gevraagd naar de rust en overgave waarmee zij op haar sterfbed ligt antwoordt ze: 'Mijn dochter ging vredig heen. [...] Moet ik me dan verzetten.'

Ontroerend is de scène als ze, inmiddels al jaren gescheiden, Neftalí's huis bezoekt in zijn afwezigheid, vlak voor ze terugkeert naar Nederland, zij legt daar wat haar van Malva Marina in een kuiltje, een soort graf. En dat bij de man die zijn dochter Malva 'een belachelijk wezen noemde, een puntkomma, met een groot hoofd en een klein lijfje'.

En het vergeten zo lang is ook zo overtuigend ontroerend omdat Slot de juiste, onsentimentele toon vindt. In de heldere, soms zakelijke zinnen, ligt de weemoed steeds vlak onder het oppervlak. Ze vermijdt ook het navertellen: Slot beschrijft de scènes uit het leven van Maruca als losse fragmenten, laat ruimtes vallen tussen de gebeurtenissen, doseert de geschiedenis. *En het vergeten zo lang* is als roman helemaal af. De hoofdpersoon levensecht, de stijl prachtig en het verhaal neemt je mee in de gedachten en ervaringen van de hoofdpersoon.

Het is een chronologisch verhaal van 1930-1965 wanneer Maruca overlijdt, de alwetende verteller geeft als het ware een verslag van haar leven, meest in de verleden tijd.

Een thema is ook; aldoor op reis, op drift, en daardoor niet kunnen settelen.

Pauline Slot is in 1960 in Den Haag geboren, in Zoetermeer opgegroeid, zij ging naar het Erasmus College en studeerde Nederlands in Leiden. Zij promoveerde in 1993 in Taalbeheersing, zij fietste 10.000 km en reist veel. Die reizen inspireren tot *Zuiderkruis*, *Tegenpool*, *Blauwbaard* en *De Inwendige*.

Van haar prive leven is weinig bekend.

(Annelies)